

Kohalikud lapsed rõõmustavad, et Surva ujumiskoht tehakse järgmisel aastal korda.

Foto: Liina Soovere

Kaasava eelarve hääletuse võitis Surva silla ujumiskoha renoveerimise idee

Lõppes Viljandi valla esimese kaasava eelarve rahvahääletus. Enim hääli – 321 kogus ettepanek „Surva silla ujumiskoha renoveerimine Tänassilma jõe kaldal“.

Kaheteistkümnele ettepanekule andsid hääle 1486 inimest, kellest 1390 hääletas elektrooniliselt ja 96 pabersedeliga. Võidude realiseeritakse Viljandi valla 2021. aasta eelarve raames. Idee viib ellu vallavalitsus koostöös idee esitajaga.

Hääletuse tulemusel sai esikolmik järgmine:

1. Surva silla ujumiskoha renoveerimine Tänassilma jõe kaldal (kokku 321 häält);

2. Kalmetu seikluslik õueala „Hüppa peale“ (kokku 243 häält);

3. Viiratsi perepargi edasiarendus – Skatepark ja lauatenнисe laud (kokku 213 häält).

Võitnud idee elluviimine läheb maksma orienteeruvalt 35 000 eurot. Idee eestvedaja Liina Soovere tänas vallavalitsust, kes otsustas keerulisel ajal siiski konkursi korraldada.

Vallavanem Alar Karu oli kaasava eelarve ümber toiminuga rahul. „Esialgu paljud kahtlesid selle mõttes, arvati, et asjal pole minekut ja suhtutakse leigelt, aga tegelikult oli kõik vastupidi, osaleti aktiivselt ja innustunult ning kutsuti inimesi oma ideid toetama. Tulemusena saime juurde uusi ideid valla elu paremaks muutmisel ning nägime ka seda, et rahva arvult väikesel kohtadel ei tasu karta suurelt mõelda. Kui ikka on hea idee,

siis seda toetavad ka naabrid,“ ütles vallavanem.

Arendusspetsialist Katrin Reimo sõnas, et järgmise aasta jooksul peab projekt tehtud saama, praegu hakkavad pihta esialgsed ettevalmistused.

Toome siinkohal ära ka teised esitatud ideed ning sellegi, palju nad hääli said: välijõusaali rajamine Saarepeedile (155 häält), rulapargi rajamine Holstresse (119 häält), Sultsi küla ja noorte tegelusrakenduse (109 häält), Kärstna mõisa kiviaia esimese osa taastamine (100 häält), virgetusala loomine Ramsi alevikku (82 häält), avalik mänguväljak Pärile (63 häält), Saarepeedi laululavale külakiik (55 häält), mänguväljak Mustiverre Oksale (41 häält) ja Kärstna mänguväljak (26 häält).

Raivo Lott,
avalike suhete spetsialist

Surva silla ujumiskoha renoveerimise idee kampaaniat juhtis aktiivselt Liina Soovere, kes tutvustas ettepanekut ka kaasava eelarve 24. septembri infotunnis.

Fotod: Made Laas

Teise koha sai Kalmetu kooli õueala ettepanek, mida infotunnis tutvustasid 7. klassi aktiivsed neid Kadi Rimmel, Liis Saarepera ja Lisete Enders. Vasakul kooli huvijuht Karin Mägi.

Rahva suure poolehoidu ja kolmanda koha võitis Viiratsi perepargi edasiarenduse ettepanek, mille poolt ärgitas hääletama Tarmo Türk.

VALLAVANEMA VEERUD

16. septembril tutvustati valla arengu- ja teehoiukava ning kaasavat eelarvet Viiratsi rahvamajas, kus oli saal rahvast täis. Fotol vasakul teedespetsialist Karl Oigus ja paremal abivallavanem Rein Anton.

Foto: Raivo Lott

Valla areng on meie kõigi otsustada

Valla arengukava tuleb üle vaadata ja vajadusel täiendada igal aastal.

Meie vallas on heaks traditsiooniks kujunenud iga-aastane valla juhtide kohtumiste ringreis mitmes valla piirkonnas. Kuna vald on üpris suur, siis kindlasti jääb ka selline võimalus otsesuhtluseks paljudele ikkagi kättesaamatuks. On siis põhjuseks ebasobiv päev või kellaaeg. Samas on kindlasti sel perioodil alati võimalus kirjalikult saata oma ettepanekuid valla elu paremaks korraldamiseks.

Tänavu kohtus valla esindus rahvaga kuues piirkonnas: Paistus, Kolga-Jaanis, Saarepeedil, Viiratsis, Mustlas ja Ramsil. Heameel oli näha, et huvi valla elu korraldamise vastu oli suur ja rahvast jagus igale kohtumisele. Seekordsetel aruteludel oli põhiteemadeks Viljandi valla arengukava ettepanekud, valla liitumisleping ja kaasav eelarve.

Arengukava ettepanekute seas domineerisid teede hoolduse ja korrashoiu teemad. See on ka mõistetav, sest maal elades ongi valla tee just kõige otsesem side oma valla juhtimise ja arenguga.

Valla juhtkond teab seda ja pingutab teede korrashoiu nimel, kuid paraku jääb rahalistest vahenditest ikkagi veel väheks, et rahuldada kõigi soove. Eriti just teede tolmuwabaks muutmisel. Tänu riigi lisarahastusele oleme sellel aastal terve aasta võrra enne suutnud valla teehoiukavas planeeritud teede hooldustööd ära teha.

Teine läbiv teema oli prügimajandus. Korrektnete jätmete sorteeritud kogumine on praegu meie kõigi soov ja tuleviku eesmärk. Siin peame rohkem tegema koostööd firmadega, kes prügimajandust meie vallas igapäevaselt korraldavad. Ise peame rohkem pöörama tähelepanu prügimajandusele ja heakorrale just kalmistutel.

Iga päevaga tulevad ühe enam päevakorda meie valla suvilapiirkonnad oma probleemidega. Paraku ajal, kui neid suvilakinnistuid inimestele välja mõõdeti, olid võimalused ja soovid teised ning suvilate ehitamisel ei mõeldud kohe aastaringsete elamute rajamisele. Täna on paljud eilsed suvilapiirkonnad muutunud meie valla uuteks küladeks ja koos sellega kaasa toonud palju probleeme, mida tavaliselt enne elamurajoonide planeerimist lahendatakse. Täna tuleb meil neid teede, tsentraalsete vee- ja kanalisatsioonitorustike probleeme lahendada tagantjärele ja see on juba väga keeruline.

Kohtumiste huvitavamad ettepanekud olid taluõuede valgustamine, veesilm Kolga-Jaanis aleviku juurde ja muuseumimaja Kolga-Jaanis.

Huvitavad ja palju kaasa elamist esile kutsunud ettepanekud olid ka kaasavas eelarves. Viljandi vald korraldas esimest korda kaasavat eelarvet ja seetõttu ei osanud korraldajad päris hästi võib-olla kõike ette näha.

Heameel on aga kindlasti selle üle, et meie valla inimesed olid väga aktiivsed ja hoolisid tõsiselt oma kodukandi objektidest. Eks pärast kokkuvõtete tegemist saab ühise mõelda, kas järgmisel aastal peaks rahvahääletust teistmoodi tegema.

Aitäh kõigile, kes kaasa mõtlesid ja oma panuse andsid meie valla tulevikuplaanide valmimisel! Nüüd jääb ainult kokku leppida, mida suudame teha ja mis ajal.

Alar Karu, vallavanem

Viljandi Vallavalitsuse istungitel septembris/oktoobris

- Kinnitati kaasava eelarve ettepanekute paremusjärjestus. Vastavalt Viljandi vallavalitsuse 02.09 korraldusele 2-3/826 „Kaasava eelarve hääletus“, viidi läbi hääletus elluviimisele kuuluvate ettepanekute väljaselgitamiseks ajavahemikul 21.09-04-10.2020.
- Anti luba uue lasteaiarühma

loomiseks Tarvastu lasteaias. Tänavu suve jooksul on Tarvastu piirkonda elama asunud uusi lastega peresid. Tarvastu lasteaias oli 9. septembri seisuga 144 kohast täidetud 142, järjekorras on ootamas 12 last. Et tagada alushariduse andmine kõigile piirkonna koolieelikutele, leiti, et on otstarbekas moodustada

alates 1. oktoobrist Tarvastu lasteaias 6–7-aastastele uus lasteaiarühm, mis võimaldab saada koha lasteaias ka teistel järjekorras olevatel, tänavuseks aastaks kohta soovinud lastel. Koolieelikutele luuakse eraldi lasteaiarühm Tarvastu Gümnaasiumi valgesse majja.

Viljandi Vallavolikogu istungil septembris

- Otsustati vastu võtta Viljandi valla 2020. aasta teine lisaeelarve. Määrus jõustub kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist ja rakendatakse tagasiulatuvalt alates 16. septembrist 2020. a. Lähemalt saab lisaeelarvega tutvuda valla koduleheküljel www.viljandivald.ee
- Otsustati lubada Viljandi vallavalitsusel läbi viia hankemenetlus Viiratsi Lasteaiale „Rüblük“ kahe rühma ruumideks vajaliku moodullasteaia rentimiseks. Viljandi vallavane-

mal või tema asendajal sõlmida leping Viljandi vallavalitsuse poolt edukaks tunnistatud pakujaga. Mitmes Viljandi valla lasteaias on tekkinud järjekorrad lasteaiakohtade saamiseks. Lastaikohtade puudumine võib osutada takistuseks lapsevanemate tööturule naasmisel. Eriti kriitiline on olukord Viiratsi piirkonnas, kus lasteaiakoha järjekorras on 14. septembri seisuga 56 last.

- Otsustati omandada Viljandi vallale Kolga-Jaanis kinnistu,

kus asub rahvamaja. Kolga-Jaani piirkonna elanikele on rahvamaja vajalik, et korraldada tähtpäevi ja ringide tegevust. Tegemist on ajaloolise rahvamajaga. Hoone on renoveeritud aastatel 2006–2007. Rahvamaja kogumaksumus on 135 000 eurot.

Järgmine vallavolikogu istung toimub 28. oktoobril.

Vallavalitsus ootab projekti- ja tegevustootuste taotlusi

Viljandi Vallavalitsus ootab 1. novembriks projekti- ja tegevustootuste taotlusi. Toetuse andmise eesmärk on toetada omaalgatuslikku ja mittetulunduslikku tegevust vallas. Toetust saavad küsida valla elanike ja/või valla avalikes huvides tegutsevad mittetulundusühingud ja seltsingud.

Vormikohased taotlused esitatakse vallavalitsusele etteulatult järgneva aasta tegevusteks 1. novembriks. Ettenägematuteks tegevusteks saab taotlusi esitada ka aasta jooksul. Näiteks kohaliku omaalgatuse programmi, Leader meetme jms projektide omafinantseeringu toetuseks vms. Toetuste otsused teeb vallavalitsus peale 2021. aasta eelarve vastuvõtmist.

Viljandi vallavalitsus võttis kasutusele SPOKU nimelise e-vormide keskkonna, millega soovib oma kodanikele pakkuda kaas-aegset ja mugavat e-lahendust erinevate taotluste esitamisel. Oleme koostanud mittetulundusliku tegevuse taotluse e-vormi, millega lihtsustada toetuste taotlemise protsessi. E-vormi kasutamine on lihtne ja kiire. Taotluse täitmist abistavad infoväljad. Taotluse täitmine on võimalik poolelioleva tööna salvestada ja jätkata hiljem.

Mittetulundusliku tegevuse toetuse taotlemisega seonduv info on leitav aadressilt: <https://www.viljandivald.ee/tegevustootuste-taotlemine>.

Lisainfo: Katrin Reimo, arendusspetsialist, 435 0159, katrin.reimo@viljandivald.ee

UUS TÖÖTAJA

Paistu Rahvaraamatukogu direktor Tiina Torim

Olen viljandimaalane ja minu elukoht on Põhja-Sakala vallas. Raamatukogutööga alustasin 2000. aastal ja kuna see eriala pakkus mulle huvi, otsustasin raamatukogundust õppima minna. Mul on Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia diplom raamatukogunduse ja info-teaduse erialal.

Vastemõisa raamatukogus töötasin 10 aastat raamatukoguhoidjana. Alates 2013. aastast olin juhataja Puistu raamatukogus. Kuigi ma olin Puistu elanike jaoks uus ja võõras, võeti mind väga kiiresti omaks. Olen selle eest väga tänulik. Puistu on mulle südamelähedaseks saanud, seega töotan seal ka edaspidi.

Mulle meeldib, kui saan inimeste jaoks kasulik olla. Raamatukogutöötaja funktsioonid pidevalt laienevad. Organiseerimine ja planeerimine, inimestega suhtlemine ja nende kuulamine, nõu andmine ja abistamine – seda kõike mulle meeldib teha. Ma soovin, et raamatukogu külastaja tunneb, et ta on sinna oodatud.

Seoses raamatukoguvõrgustiku ümberkorraldusega otsustasin kandideerida Paistu Rahvaraamatukogu direktoriks, sest nägin võimalust end veelgi arendada.

Minu lemmiktegevuseks on valmistada erinevaid kaarte, karpe ja laekaid. Meeleldi annan oma kogemusi edasi huvilistele õpitunde andes. Ja loomulikult meeldib mulle väga lugeda, nii ilu- kui ka liigikirjandust.

Mulle on kõige olulisem pere. Ma olen abielus ning mul on kolm last ja üks lapselaps.

29. septembril kirjutasid Kõrgema Kunstikooli Pallas rektor Vallo Nuust ja Viljandi vallavanem Alar Karu alla koostööleppetele. Kohtumisel arutati ka Viljandi-Tartu maantee alguses oleva Viiratsi ringtee haljasala skulptuurikonkurssi üksikasju – konkurss algas 12. oktoobril. Lisaks räägiti ka kunstiprojektidest, mida tudengid soovivad teha Viljandi vallas vabaaine raames.

Tekst ja foto: Raivo Lott

Kolga-Jaani saab kiigega bussiootepaviljoni

Komisjon valis 9. septembril Tallinna Tehnikakõrgkooli arhitektuuritugengite Kolga-Jaani bussiootepaviljoni maketeerimispraktika tööst välja selle, mille järgi ehitatakse järgmisel aastal uus paviljon. Komisjoni otsus ühtis rahvahääletusega – esikoha võitis kiigega koda.

Esikoha ja 1000-eurose auhinna sai töö, mille autorid olid Kärt Kaljuvee, Hanna Riin Kink ja Helena Ojabstein (rahvahääletusel töö nr 7).

Teise koha koos 500-eurose auhinnaga sai Karl Evisalu ja Aleksandr Špakovski töö (nr 8) ning kolmanda koha ja 300-eurose auhinna Liilia Ehrlich ja Karl Risto Edovaldi töö (nr 10).

Eriauhinna ja 200-eurose preemia said Janar Kopli, Elisa Toonekurg ja Ingrid Nõmme (nr 11). Eriauhinna koos 200-eurose preemiaga said ka Liilia Ehrlich ja Karl Risto Edovald huvitava valguslahenduse eest.

Komisjoni kuulusid vallavanem Alar Karu, tehnikakõrgkooli õppejõud, arhitekt Ralf Tamm, Kolga-Jaani piirkonnajuht Rivo Aren, Kolga-Jaani kooliõpetaja Inga Laansalu, Kolga-Jaani elanik Meeri Tatar, valla ehitusnõunik Elo Talvoja ja avalike suhete nõunik Made Laas.

Võidutöö vajab täiustamist

Vallavanem Alar Karu ütles, et pärast pikka põhjalikku vaidlust sai valitud bussiootepaviljon, millel on mitu funktsiooni. „Ühes osas saavad noored olla ka

Võidutöö köitis Kolga-Jaani rahvast eelkõige kiige pärast.

niisama – pingil istuda, kiikuda ja suhelda. Sinna võib panna kasvõi raamatud seinale. Kui praegu on paviljoni ees tühi kõle asfaltplats, siis see projekt lahendab ka selle probleemi. Paviljoni ette on tehtud hubane pink koos roheluse ja valgusega, kus inimesed saavad oodata kas autot tööleminekuks või lihtsalt teineteisega suhelda. Selline koostus sobib võib-olla tänasesse Kolga-Jaani kõige rahulikumalt.” Võidutööga konkureeris tugevalt teise koha saanud projekt, mis oli väga uuenduslik ja julge. „Nende kahe variandi vahel oli raske valida,” nentis vallavanem.

Tudengite juhendaja Ralf Tamm märkis, et võidutöö lahendab juba praegusel kujul ära mitmed probleemid. „Seal saab oodata bussi, olla väljas, veeta aega – see on hubane.” Ainus puudus on Tamme sõnul see, et

paviljon on liiga vähe silmatorkav, mistõttu peaks võidutööle kindlasti juurde keerama seda vinti, mis lisaks uuenduslikkust. „Ei piisa sellest, et me teeme koha ilusasti korda ja seal ei ole enam räämas maja. Peaks peaks jääma mulje, et see pole enam sama maja, vaid on midagi uut. Selleks peame laskma autoritel pakkuda lahendusi. Võib-olla on näiteks katuseräästas lühike või tuim, see võiks olla silmapaistvam,” arutles Tamm.

Kolga-Jaani elanik Meeri Tatar jäi valikuga rahule, sest võidutöö sobib tema hinnangul praegusesse keskkonda. Opetaja Inga Laansalu ütles, et talle meeldis selle paviljoni madal lahendus, rahvusmustrid, lapsesõbralikkus kiige näol ja paviljoni ümbritsev haljastus. „Tooksin aga mõnest teisest projektist midagi juurde, näi-

2. koha saanud projekt võlus oma erilise, julge lahendusega.

3. koha saanud idee meeldis õhulise vormi pärast.

teks valguslahenduse, et teha see veel toredamaks.”

Kolga-Jaani raamatukogus kahe nädala jooksul toimunud rahvahääletusel sai teise koha julge lahendusega Kirill Tenitski ja Aleksandra Ivtsenkova töö

(nr 4). Kolmanda koha sai Liilia Ehrlich ja Karl Risto Edovaldi (nr 10) ning neljanda koha Karl Evisalu ja Aleksandr Špakovski töö (nr 8).

Made Laas,
avalike suhete nõunik

Kuulutati välja Viljandi valla aasta õpetajad

Heimtali kooli spordihoones peeti 8. oktoobril õpetajate päevale pühendatud pidulik aktus. Kuulutati välja ka aasta parimad õpetajad.

Aasta õpetajaks kuulutati Tarvastu Gümnaasiumi ajalooja ühiskonnaõpetuse õpetaja **Aive Kaldra**, aasta noor õpetaja on Saarepeedi Kooli klassiõpetaja ja õppejuht **Egle Sild** ja aasta lasteaiaõpetaja on Paistu Kooli lasteaiaõpetaja **Tiia Randpere**.

Viljandi vallavanem Alar Karu ütles oma aktusel peetud kõnes: „Teie, õpetajad, töötasite sel aastal vägagi teistsugustes tingimustes, te pidite kohanema uute oludega. Aga te olite leidlikud ja saite väga hästi hakkama. Distantõpe viiski läbi tõelise digipöörde – oskused, mille õppimiseks kulus seni aastaid, pidid

nüüd selgeks saama paari nädalaga. Kui aastaid üksnes räägiti digipöördest koolides, siis koos pandeemiaga saabuski digipööre päriselt.”

Tunnustamaks Viljandi vallast kõrgemasse õppeasutusse õppima läinud hästi õppivaid üliõpilasi, andis Viljandi vallavalitsus õpingute jätkamiseks välja kaks nimelist aastastipendiumit, mis aktusel üle anti. Aino Tamme nimelise humanitaar- ja kultuuriüliõpilase stipendiumi sai tänavu **Marta Anderson**. Jaan Depmani nimelise reaali- ja loodusainete üliõpilase stipendiumi sai **Marite Juurik**.

Muusikalise elamuse pakkus aktusel üllatusesineja Tanel Padar.

Raivo Lott,
avalike suhete spetsialist

Viljandi valla aasta õpetaja Aive Kaldra.

Aasta noor õpetaja Egle Sild.

Aasta lasteaiaõpetaja Tiia Randpere.
Foto: Kristjan Kivistik, Stuudiopunkt OÜ

Valmas kohendati valla haridusvõrgu vundamenti

Viljandi valla hariduse arengukavas on ühe eesmärgina välja toodud kaasava, nüüdisaegse õpikeskkonna loomine, mis on kestlik ja kus on ühtne haridusvõrk. Haridusvõrgu vundament on alusharidus, millele rajaneb kogu järgnev haridustee.

15. septembril kogunesid Valma Seiklusparki valla alushariduse arenguseminarile hariduse vundamenti üle arutama lasteaedade, hoolekogude, vallavalitsuse ja vallavolikogu esindajad. Kaasatud olid spetsialistid Tallinna Ülikoolist, Tartu Lasteaia Rõõmupesa, Rajaleidja

keskusest, Jaagu Lasteaed-Põhikoolist, Viljandi linnavalitsusest. Seminari aitas eestvedada Urmo Reitav.

Arenguseminari eesmärgiks oli leida tõhusad lahendused praeguse hetke kahele suuremale väljakutsele: lasteaiakohtade järjekordadele ja erivajadustega laste toetamisele.

Seminari esimeses pooles said osalejad teadmisi alushariduse uutest suundadest, kaasava hariduse võimalustest lasteaias ja valla alushariduse hetkeolukorrast. Tallinna Ülikooli haridusteaduste instituudi direktor, alushariduse dotsent Tiia Õun

rääkis suundumustest alushariduses rahvusvaheliselt ja Eestis. Ettekande olulised märksõnad olid: juurdepääsu tagamine alusharidusele, kõrge kvalifikatsiooniga töötajad, professionaalne juhtimine ja koostööle tuginev õppekava.

Tartu Lasteaia Rõõmupesa tugiteenuste koordinaator Maili Karindi jagas kogemusi, kuidas pakkuda võimalikult head tuge hariduslike erivajadustega lastele, kuidas ja keda kaasata ning kui oluline on tugispetsialistide olemasolu ja tugi, hea koostöö perega.

Valla haridus- ja kultuurinõu-

nik Anne Põldsaar tegi ülevaate valla alushariduse hetkeolukorrast ja probleemidest. Suurim ruumikitsikus ja pikemad järjekorrad on Viiratsi Lasteaia Rüblük ja Tarvastu Lasteaia. Hariduslike erivajadustega lastele on valla lasteaedades vaid üks sobitusrühm Viiratsi lasteaia. Tasandusrühmi on kogu maakonnas ainult Viljandi linnas, kuid sinna valla lapsed enam ei mahu.

Ühise aktiivse arutelu käigus asuti otsima väljakutsetele lahendusi ja planeerima konkreetseid tegevusi.

Tänaseks on lahenduse saa-

nud Tarvastu Lasteaed, kus 1. oktoobrist alustas tööd lisarühm Tarvastu Muusika- ja Kunstikooli hoones ning vallavolikogu on andnud heakskiidu hanke menetluse alustamiseks Viiratsi Lasteaiale Rüblük moodulmaja soetamiseks.

Erirühmade moodustamiseks otsime hetkel parimaid lahendusi koostöös maakonna teiste omavalitsustega.

Suur tänu kõigile arenguseminaril osalejatele, head lahendused sünnivad vaid koostöös.

Anne Põldsaar,
haridus- ja kultuurinõunik

Viiratsi lasteaed tõhustab meeskonnatööd

Viiratsi lasteaed Rüblik elab uuenduste ja kasvamise ootuses: otsime arengukohti meeskonnasiseselt ja koostööpartnerite ootustega sujuvalt kaasa minna, peame hästi tundma eelkõige iseennast ning töökaaslast ja meie ühist väärtusruumi.

Selle aasta algusest toimetame uue, koos huvigruppidega loodud arengukava järgi. Juba arendusprotsessi käigus mõistsime, et lisaks lastevanemate, laste ja koostööpartnerite ootustele peame väga hästi tundma ka meie endi ehk kõigi töötajate hoiakuid ja arusaamu.

Nii otsustasimegi järgmise etapina keskenduda meie enda ootuste ja väärtuste välja selgitamisele ning ühtlasi õppida teiste lasteaedade headest praktikatest. Idee teostamiseks kirjutasime meeskonna koostöö tõhustamiseks projekti „Arenguhüpe Viiratsi lasteaia

Rüblik“, mis rahastati Euroopa Sotsiaalfondi ja SA Innove poolt 3773 euroga.

Protsessi kaasasime mentorina MTÜ Pro Consensio. Projekti toel veetsime kaks töist päeva Rakveres, millest 21. augustil tutvusime Rakvere Rohuaia lasteaia ja Sõmeru lasteaia Pääsusilm väärtusarenduse, organisatsiooni- ja kultuuri ning õpikäsitlustega. 22. augustil tegelesime MTÜ Pro Consensio juhtimisel meie enda väärtusarendusega, mis jätkus veel septembriski Urmo Reitava juhendamisel.

Luive Rehand,
Viiratsi lasteaia
Rüblik direktor

Ramsi noorte tegusad kuud

Olenemata sellest, et Ramsi noortetöökas üks olid suvel viiruseohu tõttu noortele suletud, oli tegevusi tavalisest rohkemgi.

Juba ajal, kui koolid olid distantsõppel, haarasid noored pintsli ja valmis väike maalinäitus, mida Ramsi raamatukogus näha saab.

29. juunist – 6. septembrini toimus kampaania „Uks on lahti“, mille eesmärgiks oli esile tuua noortekeskuse tegevusi.

Avatud noorsootöö meetmetoetuse abil saime korraldada sulg-, võrk-, jalg- ja korvpallimänge. Saime Ramsi alevikku ka välipinksilaua. Ootame kõiki kogukonnaliikmeid mängima. Soetatud jalgpallid on iga päev kasutusel, sest spordientusiast Kardo Kivirand on enda südameasjaks võtnud jalgpallisõprade mängima kutsumise ja tal läheb väga hästi. Suured tänud talle selle eest! Meetmetoetust toetas haridus- ja noorteamet.

Ramsi näitlemise sõbrad said osa mitmekülgsest suveprogrammist. Kolmandat korda toimusid Põhja-Sakala vallas mitmepäevased impropäevad. Ramsi noortetöökas näitetrupi noored käisid Raplamaal Tarsi talus teadmisi saamas sellest, kuidas luua etendus ja teha

film. Teatrisõbrad külastasid Tallinnas improstuudiot Ruutu10, kus sai nautida etendust ja osaleda improvisatsiooni töötoas.

Aktiivgrupi noored võtsid taaskord osa päranditegijate konkursist, mida korraldab muinsuskaitseamet. Kahe päeva jooksul valmis video Hellenurme vesiveskist. Ööbisime veskis ning nägime kahe päeva jooksul vilja teekonda kuni leiva vormimiseni. 9. septembril tunnustati Tallinna Realkooli aulast päranditegijate konkursi parimaid. Kõige paremad päranditegijad gümnaasiumi vanuseastmes on Ramsi noortetöökas aktiivgrupi noored.

Kogukonna heaks tegime ettepaneku Viljandi valla kaasavasse eelarvesse, et luua Ramsile virgestusala, mis on mõeldud kõigile.

Seisime tublisti selle eest, et Ramsil taas elustuks võrkpallimäng ja meie rõõmuks saime projekti abil võrkpallinventari. Täname selle eest konkursi „Võrguplatsid korda!“, mida toetasid Eesti Võrkpalli Liit, Credit24, Oma Ehitaja ning Tallinna spordi- ja noorsooamet.

Karolyn Moppel,
Ramsi noorte aktiivgrupi
korraldaja

Pooled talgulistest õnnestus enne tööde algust pildile püüda.

Foto: Helina Matusorg

Kalmetu hoiab loodusega tempot

Tänassilmas on aktiivsed kogukonnaliikmed, kes juba teist aastat järjest ärgitavad kohalikke teineteisega aktiivsele suhtlusele ja sportlikele ühistevetevustele.

Eelmisel aastal oli 6-kuulise projekti keskmes terve keha ja terve vaim – korraldati arvukalt ühiseid spordiõhtuid ning püsiväärtusena loodi Kalmetu kooli õuealale ilmastikukindlad lauateniselaad koos kiikede. Projekt lõppes hariduskonverentsiga, mis keskendus väikekoolide väärtustele ja tulevikule. Rahvas tuli tegemistega innukalt kaasa, mis süttis ka sel aastal kohalikke hakkajaid uue projekti kallal vaeva nägema.

Sel aastal on 8-kuulise projekti „Hoiu loodusega tempot“ sihiks kogukonnaliikmete endi poolt väljakäidud aktiivsete ühistevetevuste loomine keskkonnaharidusega. Sportlikud tegevused on seotud keskkonnaharidusliku aspektiga ning püsiväärtusena loodi ühiselt korraldatud Kalmetu kooli ümbrusesse kõigile tasuta kasutamiseks discgolfi park.

Projekti taotlejaks on Kalmetu Põhikool ning rahastajaks SA

Archimedese noorteagentuur (www.noored.ee) Euroopa Sotsiaalsuskorpuse programmist. Ka sel aastal on Kalmetu kooli huvijuht Karin Mägi juhendamisel meeskonnas viis kuni 30-aastast tegusat kohalikku: Liina Soovere, Jürmo Palta, Kristjan Kändler, Lauri Hollo ja Dolores Grace Freiberg.

Väiksemates töögruppides toimusid korraldustööd discgolfi pargi rajamiseks juba maikuu, kuid triumfeerisid tulemusliku võiduga 16. septembril, mil toimus osalejate rohke talgupäev.

Oli südantsoojendav näha kõrvuti naerusuiseid kohalikke kui ka kaugemalt tulijaid, kes tundsid vajadust ja pidasid oluliseks anda vabatahtlik panus ühise eesmärgi nimel.

Projektimeeskond tutvustas alanud projekti sisu ning edasi plaane. Järje võttis üle Martti Ojamaa, kes pani lausa mängeldes kogu massi tööle. Korraldustööd venisid hilisõhtusse, sest kõigi ühine soov oli näha pika töö tulemust, mis ka õnnestus. Rada sai valmis ja projektimeeskonna enda teha jäi vaid viimistlus. Rahvas oli väsinud, kuid õnnelik. „Uskumatu kohalik

jõud, sellist asja pole ma varem näinud, tugev meeskond,“ sõnas Viljandimaal mitmete radade valmimise juures olnud Ojamaa.

Ka edaspidi korraldatakse ühiseid piirkonna koristusaktiivseid, matkasid, keskkonnahoiuga haakuvaid konkursse, töötubasid ning võistlusi. Kutsume kõiki kogukonnaliikmeid värskesse õhku end liigutama, teineteisega aktiivselt suhtlema, ühise ettevõtmise nimel plaani pidama ning mõtlema laiemalt meid ümbritseva keskkonna väärtustele.

Kasutame ära meie piirkonna looduskäsi asukoha ja muudame selle atraktiivseks kohtumispaiaks kõigile huvilistele. Oma abi ja jõuga aitavad ettevõtmistele kaasa Kalmetu Põhikooli õpilasesinduse noored koos hakkajate koolitöötajatega, kohalikud agarad põllumehed, usinad rahva- ja külamajade juhid. Hoiu sinagi loodusega tempot ja jälgi uudised valla lehes, teadete tahvlitel, FB-s Kalmetu Põhikooli kui ka Tänassilma kogukonna lehel!

Dolores Grace Freiberg,
Karin Mägi

Seiklusi täis suvi

Koroonakevad oli kultuuriinimestele üsna sisutihed, kuid suvel läks elu vaikselt käima. Ega pilli saa nurka visata ega tantsimisest päriselt loobuda.

Juuli lõppu oli kavandatud rahvamuusikutele üleriigiline kokkutulek Saaremaal, kuid sel aastal jäi see ära. Aga Pärnasa rahvamaja juhataja Aina korraldas uhke aiapeo 7. augusti õhtul rahvamaja hoovis. Esinejateks olid Saarepeedi rahvamaja kapell ja rahvatantsurühm Udusõlg, Tõrva kapell, kohalik naisrühm Sõelus ja tantsutrupp Lips. Milline maagiline õhtu ja milline saarerahva vastuvõtt – kiidusõnad kohalikele! Järgmisel päeval esinesime veel ka Angla tuulikumäel.

Võib ka uhkust tunda, millised pillimehed ja tantsijad Saarepeedi rahvamajas on. Kokkuvõttes oli hästi tore reis. Õppisime ja käisime proove tegemas südäsuvel, aga mis sest, kevadel oli ju kõik keelatud.

Pärast Saaremaa reisi sai indu juurde mõte pakkuda oma ko-

Saarepeedi tantsijad esinesid suvel Saaremaal, kus suur hulk rahvast võttis neid soojalt vastu.

Foto: erakogu

gukonnale samuti toredat kontserti.

26. augusti õhtul ootasimegi publikut laululavale taidlejate kontserti vaatama.

Vedas jälle ilmaga – oli superilus sume augustikuu õhtupoolik. Nõndanimetatud jaanilõkke panime ka põlema, kuid juba muinaslõkke nime all. Milline

emotsioone täis õhtu oli! Olen tänulik heale publikule ja tublidele kollektiividele. Selline ta sai – seiklusi ja uusi mõtteid täis suvi. Sügisestest sündmustest juba edaspidi.

Ille Mirka,
Saarepeedi rahvamaja
juhataja

Õppekäik Hellenurme vesiveskisse.

Foto: Ester Valk

Mulgimaa Peremäng köödäp ja viip kogukonde edesi

Toome Jaanika,
Mulgimaa
Peremängu
pääkorraldeje

Sellesuvised viis mängupäeva om läbi saanu. Egäl kihelkonnal olli oma päev, kokku sai käia 29 punktin. Külälisi uutsive külämaja, turismitalu, muuseumi, kodoovi, kohvipoodi.

Ürjatus tetti Alliste kihelkonnale jaanipäevä ja peremängupäev olli Paistu kihelkonnale septembri alguses. Mängit jakkus egä päevä pääl, kuigi suuremb uvi olli suve edimesen otsan, ku inimese saive jälle kodust välä. Kige popimb kant olli Elme kihelkond, kus loeti kokku 950 käimist. A kige rohkemb rahvast käis Paistu kihelkonnale Olstre koolin – kogundi 151 inimest. Viie päeväge käiti mängupunkten kokku 2830 korda.

Peremängulisi tulli Mulgimaale Villändist, Pärnust, Tartust, aga kah Soomest. Üits pe-reemä kõnel, et temä laits nannu telekast Mulgimaa reklaami ja üteln, et tahap sinna Mulgimaale minna, sest säääl om nii lõbus ja põnev.

Mängupäevä ollive tegemist täüs. Suve joosul sai küll piaaigu kik vana aa tüü järgi roovit – näituses puude lahkmine ja lõikamine Mulgi külämuuseumi man, einäniitmine Mõnnasten, kaalpuiege vii tuumine Rimmun, kanasöögi tammine Penujal, kartulevõtmine Vana-Vallamaja talun, Mulgi korbi ja kama tegemine Lillin ja Abjan. Uvitev ja ariv olli kullele, kudased elu vanast Mulgimaal käis. Muduki sai näta vanu tüüristu ja looma meeliteve kah inimesi – Pika talu lambit käiti pallu vaatemen.

Ütest küllest omgi peremäng reisikaup, mes lasap inimestel tutvust tetä nende Mulgimaa kotustege, mida egä päev näta ei saa. Säälsaman om mängul töine sihik kah: Mulgimaa tegi-

Henno Mihkel, Kohvi Evi ja Henno Jaan tullive peremängule ökva Talnast. Paistu kihelkonna mängupäeväl Vana-Vallamaja talun Sultsi külän saive na konksege kartuld võtta.

Pilt: Koppel Kati

jide/mängupunkte tagasttõukamine. Eri kante akkaje inimese saave omavahel tuttaves, sest tetäs ütitsit koolitusi. Na piave vaeva nägeme, et külälise ennest nende man äste tunnes – mõtleme äste läbi oma tegemise, kõneleme lugusit, oma pundige tüü-ülesandit jagame. Muduki õpive na ennest internetin nättäves tegeme – Facebookin sündmusi jagame, Google Maps kaarti tarviteme jne. Peremäng om jusku täadmisteruuv. Sii kik avitep neil edespidi kah parembini äri tetä.

Näituses om peremängust tuule siibu ala saanu Kärstne mõis, kes nüid egä kõrd annetusekasti oma ettevõtmiste aal vällä panep ja kohvikun söögi-kaardi seinä pääl sääjap.

Üte asja saime sii aaste kah peris selges – sündmuse kõraldemise man om väige tähtis asjatundlik müügitüü ek piap oleme inime, kes jagap täadust nii enne sündmust, selle aal ku ka pärast.

Mulgi kiil: Ilves Kristi

Habakuke Krista,
Mõnnaste külä
iistvedäje

Meie oma küläge võtime mängust osa edimest kõrda. Sii olli üits vahva päev, kus mede küllä tulli käimä üle 70 inimese, kes enne es täägi, et siande külä ole-men om. Sedäviisi liigutime Mulgimaa piire ja tundsime uhkust Mulgi lipu üle, mes meil viil prillagi lipumastin lehvip. Esi saime täädä, ku vahva külärahas meil om, miandse andeka inimese meil siin eläve. Saime tut-taves uute peredege, kes siia eläme om tullu, a kel ei ole ollu enne võimalust kogukonnage tutvust tetä. Kindlaste võtame tulevaaste kah mängust osa.

Pihlap Küllike,
Mulgimaa
Peremängul
edimest kõrda ja
jalgrattage

Mulgimaa Peremäng om üits esieräligumbit sündmusi, kos ma ole käinu. Esierä-nis mõista ma sedä innate, kuna ole elänu nii linnan ku maal. Elme mängupäeväl võtime ette rasse, a kindla sihige pikä rattamatka. Käisime Barclay de Tolly avvakambren, Tõrva linnan, Elme koduluumuuseumin, Riidaje mõisan ja Mäe-Koa kohvikun. Esieränis tore olli sii kohvipuut, kus pererahas tiip – võis üteld kogundi – söögi- ja joogikunsti. Riidaje mõisan tegutsep tubliste kah käsitüüring. Esierä-nis tore olli kõnelde kohalige akkajide inimestege ja uusi põnevit kotussit näta. Rattamatk olli viil omaette elämus, sest nõndaviisi saime Mulgimaa luudust näta, mekki ja sissi engäte.

Tarvastu kihelkonna mängupäeväl Mõnnasten tõmmas külärahas Mulgimaa lipu masti.

Pilt: Pihlap Küllike, www.kpdisain.eu

Mulgimaa Arenduskoa uus juhateje om Tuuli McGinley

Septembrekuu lõpuotsast Ssaati viap Mulgimaa arenduskoda ja selle tegemisi Tuuli McGinley, kes om esi võruke, a eläp nüid Villändimaal ja tahap midägi Mulgimaa ääs ärä tetä.

Mulgimaal om kaits ülemulgimaalist ühendust, Mulgi Kultuuri Instituut (MKI) ja Mulgimaa Arenduskoda. Kui instituut tegelep päämiselt mulgi keele ja kultuuri elundoidmise ja edesiviimisege, sis mida tiip arenduskoda? MTÜ Mulgimaa Arenduskoda om Mulgi, Villändi ja Tõrva valla omavalitsuste, MTÜde ja ettevõtjide vabatahtlik ühendus, mes avitep meid LEADER-toetuste manu. Sihk om toete selle kandi ärielu, esieräns tilliksit ja keskmisi ettevõttit, luvva äid tüükotussit ja oida Mulgimaa ilust ja rahulikku ümbruskonda. LEADER-rogrammi mõte om maaelu edesi viia.

MKI ja Mulgimaa Arenduskoda om oma tegemistege kõvaste seot ja toeteve tõineteist. Arenduskoa jaos om väige tähtis mede inimeste aaluuline endetäadmimine, selle uhkusege kandmine, au sihen oidmine ja tarvitamine oma tegemiste man. Ku MKI sihk om oma keele ja vaimuperänduse oidmine ja edesiviimine, sis arenduskoda mõtlep, kudas sedä kikke ärielu ja maaelu ääs tarvite, ja otsip selle jaos raha.

Kes võive saia Mulgimaa Arenduskoa liikmes ja pallu neid prilla om?

Liikmes saave astu juriidilise isiku ja FIEdest ettevõtja, kes tegutseve Mulgi, Villändi ja Tõrva vallan. Prilla om meil 99 liiget.

Mes sellest liikmes olekust kasu om?

Arenduskoa liikme saave olla osalise kohaligu elu edesiviimise man. Ütenkuun tegutseve ko-

haligu omavalitsuse, juriidilise isiku ja FIEde. Liikme saave käia arenduskoa kuunolekidel ja õpperisel.

Sia olet nüid paar nädalit tühün ollu. Kas olet joba selges saanu, mes siu ehen oodap?

Edimene kige tähtsamb tüü om ennest kigepäält asjuge kurssi viia. Peräst sedä saap suurembes tüüs üten miiskonnage Mulgimaa Arenduskoa uvve laani etevalmistamine uvves rogrammias. Mulgi märki om vaja viil tubliste tutvuste. Mulgi märgige tähisteme Mulgimaa kaupa, mes om siin tettu. Märgi kandjit om prilla joba 18.

Sia olet peri Võrumaalt ja elät prilla Põhja-Villändimaal, mesperäst võtit nõus Mulgimaale tühü tulla?

Villändimaa om nüid miu kodu ja kik, mes siin tetäs, om miule tähtis. Miul om kange tahtmine selle kandi elu tagast tõugate ja midägi esi ärä tetä. Mulgimaa Arenduskoda pakk selle jaos ääd võimalust.

Mida sia enne tennu olet?

Ma ole aastit kultuuri alal tüüten ja mul om suur uvi kultuuri- ja kunstiulu vastu. Selleperäst näe ma siin ääd võimalust just sedä ala edesi viia. Mia tahas Mulgimaa Arenduskoa abige õhute inimesi rohkemb loomemajandusege tegeleme. Kultuur võip anda majandusele ulka väärtust manu. Mulgimaa kultuur ja aalugu om ju täis väge, mida saap ja tulep targaste nii kohalige kui kigi tõiste jaos tarvite.

Sia tulet kaugembelt. Kudas paistave Mulgimaa ja mede tegemise välläpoole?

Miule om Mulgimaa tegemise joba tükk aiga äste silmä akanu. Sii paistap olevet kant, kos kik aig midägi tetäs ja kos mõistetes suurelt mõtelde.

Küsis **Ilves Kristi**

Tuuli McGinley

Pilt: Urm Gabriela

Lass om õpjit täus ja sellest om kuulmeistridel pallalt ää miil. Lassi ihen om Laande Alli. Pilt: Ilves Kristi

Kultuuriakadeemia mulgi keele kursusel om rahvast murdu

Tartu Ülikooli Villändi kultuuriakadeemia tul- li sügis siikörd tõistmuudu, sest sääl saap nüid õppi ülikooli tasemel kogundi katte Lõune-Eesti põlist kiilt: võru kiilt ja – edimest kõrda aaluun mulgi kiilt kah.

TÜ Lõune-Eesti keele- ja kultuuriuuringide keskus (LE keskus) om aastit tegutsenu selle nimel, et edenes Lõune-Eesti põliste keelte õpetamine akadeemilisel tasemel ja oles rohkemb mulgi, võru ja setu keele mõistjit ja neid, kes võis neid kiili kah edesi õpete. Mailma edimene akadeemiline võru keele kursus olli Tartun aastel 2001, setu keele kursus 2017, mulgi keele kursus 2014. Mulgimaal om mulgi kiilt Tartu Ülikooli LE keskuse iistvõtmisege enne õpetet ütepäevastel koolitustel, a sii om keeleõpmises vähä. Selleperäst tuli astu samm edesi. Sii sügise saimegi Eesti Rahvakultuuri Keskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetusmeetme abige viia akadeemilise mulgi keele kursuse (28 lassitunni) mulkele lä-

hembele, peris Mulgimaa külle ala Villändi linna.

Mulgi keele õpetemise mõte om kultuuriakadeemia ollu joba ammu, sedä küsisive nii üliõpilase ku tüüteje. Villändi kultuuriakadeemia õppekavade üits sihk om üliõpilaste omakultuurilise endetäadmise edesiviimine, selleperäst passivegi Lõune-Eesti põliste keelte kursuse siia äste.

Mulgi keele kursuse õppejõu om TÜ eesti keele aaluu ja murrete provessur Pajusalu Karl ja peris mulgi Laande Alli ja Ilves Kristi.

Utsime kursusele 10–12 inimest, mes om keelekursuse jaos paras. A kirja panni ennest kogundi 23 inimest. Kedägi usse taga es jäete ja nõnda tuli VKA asjameestel meile kursuse jaos suuremb lassiruum otsi.

Täadsime, et uvi mulgi keele õpmise vastu om suur, ja teime nii, et kik uvilise saas tulla. Septembrekuul akanu kursusel käip nii TÜ VKA üliõpilasi ja tüütejit ku ka ulka muid inimesi vällästuult ülikuuli. Uvi kursuse vastu om suur ja näituses Pärnu

mulke kogukonnast käip õpman mitu inimest.

„Me käime Pärnu kogukonnast viiekest, ma õhuti kah raasike ja saimegi pundi kokku. Oleme joba pallu manu õpnu ja väige rahul. Esiki keeleaalugu om uvitev. Kust me sedä kikke mudu tääs? Miu latselaits om väige uvitet mulgi keelest. Ma pia ju esi mõistma, et saas kiilt talle edesi anda. Ku õppejõu saadave meile e-postige materjaale, sis ma lase nii papre pääl meie kigi jaos vällä ja jagame sedä täadust oma kogukonna tõiste mulkege kah, ku na tahave. Ku me viieksi autuge Villändi poole sõidame, sis joba tii pääl kaeme mulgi keeli kõnelde,” sellät Mulke Seltsi Pärnu kogukonna iistvedäje Varimaa Ilme.

Kursusel saias tuttaves mulgi keele ja kultuurialage, a päämine om iki kiil – lugemine, kõnelemine, kirjutamine. Tartu Ülikoolin usume, et siastest kursustest om kasu põliste keelte allaoidmise ja edesikandmise man.

Saare Eva,

TÜ Lõune-Eesti keele- ja kultuuriuuringide keskuse nõnamiis

Mulgimaa söögipakja käisive 11.-12. mihklekuu päeväl Peipsimaal, mes olli Eesti söögikant 2017. Sii om üits osa etevalmistemisest, et Mulgimaa võis ennest kah Eesti söögikandis üles säädä. Õppereisi jaos and raha Mulgi Kultuuri Instituut LEADER rojektist „Mulgimaa võrgustikud“. Pilt: erakogu

Kodukohvik Claara sündüsi koroonas kiuste Ala rahva rõõmus

Kik, kes sel suvel Tõrva valla Ala külästä läbi sõidive, näive kindlaste suurtii veeren ilust maja, mille pääl silt „Kodukohvik Claara”. Kes sissi ast, sai nii kuuki, kohvi ku peris süvvä kah.

Kohvipoodi perenaine Vaheer Klaire kõnelep, et kodukohvik mõte tulli tal umbes viis aastet tagasi, a sis es ole kohvik jaos ääd kotust. Kaits aastet tagasi osteti Ala küllä selle jaos maja. „Kohvik teime valla 21. juunil 2020, osäühing Desigree sai luudu nädäl aiga enne sedä, ku eriolukõrd vällä kuulutedi. Edimene laan olli kohvik aprillikuul valla tetä, a viiruse peräst tulli uuta. Nõnda saigi kohvipuut suve algusen valla tett. Enne sedä teime Facebookin ürituse ja kutseme sedäkaudu inimesi. Sõpru sai muduki suusõnal kah kutsut ja sedäviisi sii täädus edesi läits,” sellätep perenaine, kelle ütelist müüdä tõi suvi palu tüüd. „A sii kik olli kah väige põnev. Sai ju sedäsi üits ammu ne unistus teos, muduki pingute tulli kõvaste.”

Claara kodukohvik ei ole üte suve ettevõtmine. Kuigi sügis om kähen, om kohvipoodi usse iki tihtipääl valla. „Talve laanime valla olla kolm päevä nädälin, nelläbest laubani. Telmise pääl tii ma iki torte, pirukit, suupistit ja muud siast muul aal kah,” ütelp Vaheer.

Kodukohvikut ütsinde ei tii, Claara om terve pere ettevõtmine. Tüdär Kairi om raamatupidämise pääl ja ku ta om

Alal, sis lüüp esi kah kohvikun käe külgi. Klaire miis Vaido, vanemb poig Raido ja väimisi Kai-do teeve neid tüüsit, millele naise käsi pääl ei akka. Noorembe poja Kairo tüü olli suvel muruniitmine. Ku om suurembe telmisetüü, sis käip mõnikõrd üits abiline kah.

Facebookin om olemen Claara kodukohviku leht, kus andas kik aig täädä, kunas kohvipuut valla om ja mida parajeste pakutes. Koogi- ja tordipildi om nii ilusa, et meeliteve inimesi kaugembelt kah Alale sõitma. Klaire ütelp, et kundedele om kige rohkemb mokka müüdä Pavlova kuuk, mida käias ostman kogundi Tartust ja Pärnust. Väige äste läp kah rüājuuretisege koduleib, torte kitetes. Egäpäevätselt saap osta suppi, raadi, telli wrappe, täidet pannkuuke või Caesari salatit ja muduki pirukit, saiaksit ja kuuke. Süvvä saap kohapääl või kah kodu ütlen võtta. „Mitu inimest om ütelnu, et küll om sii oma kohvipuut ää – ei pia kunnigile kaugele sõitma, et sõpruge kohvi juvva ja kuuki süvvä,” rõõmustep perenaine.

Ennemb olli Klaire Vaheer üle kümne aastet Valga Kutseõppekeskuse tootlustuse ala kutseõpeteje ammatin, a suviti tei tüüd resturaanen, et kogemusi manu saia. Valgamaa Kutseõppekeskusege tiip ta kuuntüüd siamaani, näituses kompeviki-koolitusi.

Perenaise suur suuv om edespidi majale terrass manu ehite, et saas vällä kah istu.

Kodukohvik Ala külän suurtii veeren oodap kundesit aastet läbi.

Pilt: Vaheer Klaire

Perenaine Klaire tiip esi rüäleibä kah.

Pilt: Vaheer Kairi

„Kohvikun tahas tetä õpikambrit, tillembit koolitusi ja resturaaniõdakit. Peoteeninduse

pakmise mõte om miul kah pähän. Egä asi võtt aiga, a ku om tahtmist ja uvi, saap akkame

iki,” usup Klaire ja kinnitep, et süvvä piap tegeme armastusege. Kohvipoodin käis **Ilves Kristi**

Sammaste Taru Kirikumägi – muistne kivikalme ja kabelikotus

Alliste kihelkonnas Samaste külän Taru talu maa pääl om muistne kalmekotus Kirikumägi. Katoliku aal olli siin pühä Laurensiuse kabel – tillike puust küläkirik. 1640. aastel om üles märgit, et rahvas käis selle man pühäde aal ohverdemen ja ebausukombit täitmän. Selleperäst anti Öisu mõisa valitsejele kümne riigitaalre suurutse rahvi ähvårdusege käsk kabel ärä ävite ja valva, et inimese sinna kokku ei käis.

1989. aastet välläkajumise näidässive, et katoliku kabel om tettu muinasaike kivikalme pääl. Kalme om ehitet maakividest: rõuna pääl om neid tuudu 50–60 cm paksune lade.

Taru Kirikumäele akati mat-

ma joba ligi kaits tuhat aastet tagasi. Sellest aast om peri kalme kige vanembe leiu – ravvast rõõvakinnitemise nõgla, mida vällänägemise järgi kutsutes karjatsekepi nõklus. Kividest puulsõõr kalme põhjan – jäänu kunagistest kivisõõrist – om peri samast aast, selle kõrvan ollu kivist viip olla jupp rooma ravva-aa (2.-5. aastasada) tarandkalme müürist.

Kajumise käigun leiti ulka muinasaa lõpust peri odaotse, väitsi, obeseriistu ja käevõrude tükke, vüüpandlit ning pallu muud. Savipotte killu ja loomaluu om märk kalme pääl süümisest või surnide enge kositemisest. Palutet surnit mateti kalmese kuni muinasaa lõpuni: uvve usu ja kirikide tulekuge keeleti sii komme ärä. Sakala

Sammaste külä Kirikumäelt leitu katekõrra käänat kirves om nüüd ERMin vaatamises vällä.

Kirves, VM VM 10234:275 A, Viljandi Muuseum, <http://www.muis.ee/museaalview/949034>

võeti üle ja ristiti 1215. aastel.

Palutet surnide luu ja tõi-se ilma manu pantu asja ollive puistat kivide vahele. Nii ollive kah palanu ja tihtipääl „tape-tu” – katik murtu või purus raiut.

Üte kirve olli sepp enne kalmese panekut ääsi pääl kuumas aanu ja katekõrra tagunu, tõi-sest leiti pallalt murtu ja tõmbis taotu teräotse. Tihtipääl es panda ütlen tervet asja, vaid selle osa.

Kirikumäel ollu kabelikotusege om seot palanu ja palamede raudnagla ja ulka ohvremunte. Kabeli man tettu ohverdemistest ja pidudest annave tunnistust 219 münti, millest kige vanemb om 14. aastasaa viimätselt veerändist. Kige rohkemb om rahasit ohverdet 16. aastasaa keskpaigast 18. aastasaa akatuseni – Liivimaa sõa, Poola ja Rootsi aal. Kuigi luteri kirik kiild ohverdemise joba Rootsi aal ärä, käiti Kirikumäele viil peräst Põhjasõda: kige uuvemb raha om aastest 1814. Kalme viirde ja ümmer mateti 16. ja 17.

aastesaal palutemede surnit kah, päämiselt latsi.

2020. aastel ollive välläkajumise kalme kõrvan nurme pääl. Tulli vällä, et viikingiaal ja muinasaa lõpuna mateti palutet surnit kivikalme ümmer kah. Siit leiti palanu luid, savinõude tükke ja tuleriida pääl ollu, vahel ronksitilkes sulanu avvapannuste jäänussit. Õnnetuses tulli vällä, et maa om ildaaigu tettu maaparandusetüüdege tävveste segi käänat. Nõnda es saagi täädä, kudas ollive pantu kalmekivi (nii leiti buldooserige segi aet mulla siist), kudas palanu luu kalmen ollive ja miandse asja võisive olla üte matetu inimese man.

Valgu Heiki,

Tartu Ülikooli vana aa uurja
Mulgi kiil: Ilves Kristi

Talna Mulke Selts käis Karksi-Nuia mulke man

Päälinna mulke seltsi iistvedäje ands joba varakevade täädä, et laanive tulla Karksi-Nuia kanti, ku koroonalaine müüdä lääp. Seltsi liikme om enämpest vanempe inimese, mitmel siit kandist peri esivanempe ja mõnelgi meelen aastidetagutse mälestuse.

Nendel olli kinnel suuv käia EAOK Karksi-Nuia kirikun, näta Eesti 100. sünnipäeväs tett näitust „Karksi-Nuia mulke elu pilte pääl”, piate vabadussamba man ja süvva mulke tett Mulgi putru. Kik nende soovi saive täidet.

Kiriku manu suure bussige es saa ja inimese pidive kõndme üle tiirimondi kaevat raave. Pae olli lämme, jahe kirikusaal võts rahva rahun vastu. Inimese uudistive kirikut ku aaluu kultuurimälestist ja kullessive selgitust välläpanekule „Vaimulike ja koguduse osa Karksi kultuuriloos”. Selle raasikse aage löüds üits rovva vanast kirikutalituse raamatust oma vanaemä ja vanaesä laulatse kirjapaneku, mes olli tett ilukirjan aastel 1918. Vana-rovva võts selle telefonige üles ja lubas näita oma lastelastel. Mitu inimest laanseve viil oma

Talna mulgi Karksi-Nuia õigeusu kiriku ihen.

Pilt: Kivistik Liivi

käe pääl tagasi tulla, et rohkemp näta. Kigele olli miilt müüdä kõrran kirik siistpuult ja suuvsi-ve, et saas välläst kiriku repp ja torni sein kah ära remonditu.

Näitust „Karksi-Nuia mulke elu pilte pääl” olli laanitu näita pensiuunäre uutten ruumen, a nii es saa viil valmis ja näituse säädime üles nuurtekeskuse saali. Päälinna mulgi löüdsive lakatide päält oma sugulisi, tuttavid paiku ja inimesi.

Saalin olli ruumi pallu ja sai viil tõinegi uhke näitus üles säet. Lille-Astra Arraste tõi oma kodust vällä kik Karksi rahvarõöva läbi aa – kõrdi, luusese, amese,

üükse, puusapõlle, räti, kaabu, tanu, ehte, kengä ja pastle. Pääle selle pallu raamatit ja pilte Karksi kandi kultuurielust. Lille-Astra kõnel, määndsit rahvarõövut ja kudamuudu kandsive mehe, naise, nooriku vanal aal ja nüid. Külälise imestive ja ütlive, et siast ilust näitust na enne nannu es olegi. Kaits päevä pääle ringreisi kõlist mulke seltsi juht ja tänäs iluse päevä iist ja ands täädä, et mulke tett Mulgi puder om iki kige parep. Muduki om meil kah ää miil, et meil om, midä näitä ja pakku.

Palu Olga

L a t s e l e

Äätegu lääp meelest

Miis lääp mõtsa puid raima. Saap sääl raasike aiga tüüd tetä, ku temä manu joosep susi, kes akkap miist palume: „Pästä miut koerde käest! Paete mu kunnigile!”

Miis mõtlep, kunkottale küll unt panna. Sõs tulep miilde, et tal om üits kott ütten, ja käsep allivatimihel kotti karate. Võsavillem tükipki koti sissi ja miis seop kotisuu kinni. Selle aa pääle jõvvave peni kah mihe manu ja küsive, kas ta riimsilmä om nannu. Miis üttelep, et ei ole, ja koera teeve minekut.

Miis lasep mõtsapeni kotist vällä. A ku sii vällä saap, tahap kohe miist ära süvva.

Miis kostap vastu: „Mia pästsi su ära, kas sii om sul joba meelest minnu?”

Mõtsaall kinnitep, et om jah. Miis lausup: „Lääme edesi, vaateme, mes tõise arvave!”

Läävegi. Vastu tulep vana peni. Miis küsüp temä käest, kas äätegu lääp meelest.

Koer vastu: „Lääp küll. Mia olli oma peremihel ää peni, a ku ma vanas jäi, saat ta miu ära mõtsa.”

Lääve edesi, saave vana obe-sege kokku.

Susi küsüp nüid obese käest, kas äätegu lääp meelest. Obene vastu: „Lääp küll. Mia olli oma peremihel ää tüüluum, a ku ma vanas sai, tõi ta miu ära mõtsa.”

Miis mõtlep, et lääas viil vähä edesi. Vastu astup rebäne. Pajuvasik küsüp temä käest kah. Rebäne kostap selle pääle: „Kudas sa, aavikuemänd, üldse koti sissi ära mahtusit? Näitä mulle kah, kudas sa sääl ollit!” Mõtsakoer tükip jälle koti sissi ja miis seop kotisuu kõvaste kinni. Rebäne üttelep mihele: „Otsi nüid üits ää vemmäl!”

Miis akkap unti vemmeldeme ja rebäne parastep man: „Või temäl lääp äätegu meelest! Küll ma talle viil näitä sedä unetemist!”

Eesti muinasjutt

Sääjä sõna õigeste rivvi, sis saat üte vanasõna. Kirjute sii juti pääle!

ÜTE MIHE KARUL UNLIL MIHE AGA RAMM ÜTESSA ARU OM ÜTESSA MIHE OM RAMM ARU MIHE AGA ÜTE.

Ruute sissi om ära paetet 10 sõna, mes kik tähendeve mulgi keeli unti.

RIIMSILM, SUSI, UNT, MÕTSAALL, MÕTSAPENI, MÕTSAKOER, VÕSAVILLEM, AAVIKUEMÄND, ALLIVATIMIIS, PAJUVASIK.

Otsi vällä! Loe edes- ja tagaspidi, alt üles, ülevest alla ja viltu kah!

B	L	L	A	A	S	T	Õ	M	N	O	R
M	E	L	L	I	V	A	S	Õ	V	E	P
H	U	V	L	D	B	I	K	Ä	O	S	M
T	R	U	I	U	D	Ü	B	K	M	M	Õ
Ü	N	M	V	J	O	Õ	A	L	K	V	T
T	Õ	G	A	S	U	S	I	U	H	Ä	S
G	R	N	T	M	T	S	V	Ä	D	I	A
O	Õ	P	I	Õ	M	B	D	L	Ü	B	P
E	G	N	M	I	Ä	M	P	B	U	Õ	E
A	A	V	I	K	U	E	M	Ä	N	D	N
G	V	R	I	T	Ü	I	K	M	H	T	I
Ü	K	I	S	A	V	U	J	A	P	Õ	O

Mulgi Kultuuri Instituudi välläanne Üitsainus Mulgimaa

Aalehe välläandmist toetev Eesti Ravakultuuri Keskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetamise abinõu, Tõrva, Mulgi ja Viljandi vald.

Toimetus:

e-post: mki@mulgimaa.ee

post: Mulgi Kultuuri Instituut, Leerimaja, Kulla küla, Mulgi vald, 69509 Viljandimaa

toimendei: Kristi Ilves, tel 5344 8176

Toimendusel om voli kirjatükke parande ja lühembes tetä.

EESTI
RAHVAKULTUURI
KESKUS

Tule, tii tutvust mulgi keele ja kultuurige!

Tarvastu murdering

Kokkusaamise kaits kõrda kuun kolmabeld kell 15 Mustla pääl Tarvastu raamatukogun. Õpetep Kristi Ilves. Küsi manu tel 5344 8176, e-post kristi2205@gmail.com.

Mulgi keele ja kultuuri koolitus kooli- ja lasteaiaõpetejil

Kokkusaamise kõrd kuun kell 14.00-17.30 Mulgimaa eri kanten. Õpeteve Alli Laande ja Kristi Ilves. Kokkusaamine 21. oktoobrel Mulgi vallan Kulla leerimajan. Uuri täadust ja anna ende tulekust täädä kristi2205@gmail.com või tel 5344 8176.

Ku keletunni om pääle akanu, võetes uvilisi ildamb kah manu!

Mulgi keele ja kultuuri õpmine om osalistel ilma rahate!

Murderinge ja kuulmeistride koolitemist kamandep Mulgi Kultuuri Instituut, rahage avitep Rahvakultuurikeskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetamise abinõu.

www.mulgimaa.ee

Nalla kah

Mulgi miis lääp linna ammatnigu manu ja üttelep, et ta tahas nime ära vahete.

Ammatimiis sellätep, et sedä saap tetä küll, a selle jaos piap iki tõsine põhjus oleme, nõndasama nallavilus sedä tetä.

„Mes nime sia sis omale tahas?” uurip ammatimiis.

„Mia tahas Kuldnokk Kön-nip,” kostap miis.

„Mes? Nalla tiit või? Nalla tii mujal, mitte siin oma nimege. Mis su nimi sis prilla om?”

„Mu nimi om Rästäs Joosep. A ma ole vana miis, sii nimi mulle enämb ei passi.”

Kikas trehväs tarre. Näi pistikupe. Astse manu, lei noka-ge ja küsse: «Siga, sa või? Seinä sihen või?»

Surnuaiavaht tulep konturi-se ja üttelep, et tahap ennest tüült valla võtta.

Temä käest küstas, mesperäst ta taht ammati maha panna. „Mia ei jõvva enämb! Kik päevä ja üü käi ma müüdä surnuaid ja loe „Siin puhkap ...” Ja pallalt mia, ulluke, tii ütsinde tüüd!”

Valla sündmused pildis

15. augustil tähistati Paistu esmamärkimise 786. aastapäeva ja toimus XXII Holstre-Paistu maanteejooks. Jooksus osales 133 välejalget meest, naist ja noort. Võidu võttis meestest kohalik spordimees Keio Kits, teisena lõpetas Karel Hussar ja kolmandana Mardo Lundver. Naistest saavutas esikoha Kaisa Kukk uue naiste rajarekordiga 18.05 minutit, talle järgnesid õed Leila ja Lily Luik.

Foto ja tekst: Paistu rahvamaja juhataja Piia Mänd

16. septembril toimus Viljandimaa koolide murdmaa teatejooksu kross, kus Kalmetu kooli 3.-5. klassi õpilased näitasid kanda paljudele omaealistele. Kehalise kasvatuse õpetaja Anne Freimuthi eestvedamisel toodi koju 3. koha karikas. Foto ja tekst: Kalmetu põhikooli huvijuht Karin Mägi

Kolga-Jaanis toimus 22. septembril traditsiooniline sügislaul, mille stiil pärines esimese Eesti vabariigi aegadest ning kuhu kõik külastajad ning ka kauplejad olid oodatud tollaegses riietuses. Laadaplatsil võis kohata nii Liblet kui pastorihärrat, nummasid ja ärklipreiliseid, apteekrit, pritsumehi ning koduperenaisi, kohalikust piirkonnast juhust ja Viljandi vallavanemast rääkimata. Laadalisid said osa tõelisest peost ja kaunis päikesepaisteline ilm saatis üritust terve päeva.

Tekst: Merle Saviauk Foto: Karen Akopjan

28. septembril andsid Viljandi vallavalitsuse juhid Siller Auto Autokeskuses valla sotsiaaltöötajatele üle kaks uut Citroën Berlingot. Uued autod said Paistu Sotsiaalkeskus ja Kolga-Jaani koduhooldustöötaja.

Tekst: Raivo Lott Foto: Alar Karu

Mihklipäeval, 29. septembril jooksid Päikesekiire lasteaia lapsed Päril, Puiatus ja Pärstis Tallinna Maratoni virtuaalsed lastejooksu. Fotol Lepatriinu rühma lapsed sardiplaksu ootamas.

Tekst: Päikesekiire õppealajuhataja Viive Mägi Foto: Aune Varik

Kolga-Jaani ja Leie perearstil Tiinu-Mall Lutsaril oli septembri viimasel päeval viimane tööpäev enne pensionile jäämist. Tänapäeval jagus: vallajuhi, sõbrad-tuttavad, patsiendid. Tiinu-Mall Lutsar töötas Kolga-Jaani kandis perearstina kokku 35 aastat.

Foto ja tekst: Raivo Lott

22. septembril oli Viiratsi koolis spordipäev, kus lisaks liikumisrõõmule sai iga laps temaatilise seljakoti. Pärast spordipäeva läksid 4.-6. klass maailmakoristuspäeva raames kooli ümbrust, pereparki ja laululava ümbrust korrastama. Kokku korjati kaks suurt kotitäit prahhi.

Foto ja tekst: Viiratsi kooli huvijuht Kai Parre

Tarvastu Gümnaasium võttis 22. septembril osa maailmakoristuspäevast. Õpilased ja õpetajad kõndisid läbi enamiku Mustla aleviku teedest ja tänavatest. Kokku puhastati ligi 20 km jagu kraave ja teepervi. Lisaks koristati ka laululava, mänguplatse, parke ja noorte koosviibimiskohti. Kokku koguti u 300 liitrit jäätmeid.

Foto ja tekst: Tarvastu gümnaasiumi huvijuht Romet Koser

Maal elamise päeval tutvustasid end Kolga-Jaani ja Tarvastu

Septembri lõpus teistkordselt toimunud Maal elamise päeval külastas omavalitsuste asutusi, külamaju, ettevõtteid ja sündmusi üle 17 000 inimese, kelle seas olid nii valdade elanikud ise kui ka maale elama asumist kaaluvad linnainimesed üle Eesti.

Viljandi vallas tutvustati soovijaile Kolga-Jaani ja Tarvastu piirkonna võimalusi. Huvilisi oli laupäeval päris palju nii Kolga-Jaani kui ka Tarvastu piirkonnas. Korraldajad lugesid kokku, et Kolga-Jaani erinevatesse, kavaski viidatud kohtadesse tehti ligi 300 külastust ning Tarvastu piirkonnas hinnati külastuste arvuks 260. Küsitletud ettevõtjad jäid

päevaga väga rahule nii nagu ka kiriku esindajad Kolga-Jaani. Külastajad olid põhiliselt kohalikud, kuid neid tuli ka Tallinnast, Tartust, Viljandist ja mujaltki.

Tarvastu piirkonnas oli tõmbenumbriks eelkõige Kärstna omatoodangu laat, aga külalised jätkus ka kõigis kavas nimetatud kohtadesse.

Maal elamise päev on üleeestiline algatus, mille eesmärk on tõsta teadlikkust maal elamise eelistest ning tutvustada maapiirkondades valdade poolt pakutavaid avalikke teenuseid.

Raivo Lott,
avalike suhete spetsialist

Külalised said uudistada ka Kolga-Jaani külje all oleva Veski talu asukaid.
Foto: Fotovana - Muff ja Anna

Paistu käsitöömeister tähistas juubelit

25. septembril tähistas oma 80. sünnipäeva Maie Teng, kes alustas käsitööringide juhtimist 50 aastat tagasi.

Maie Teng on paljudele huviliste Paistu kandis ja mujalgi selgeks teinud kudumise, heegeldamise, õmblemise, kangakudumise ja teised käsitööniidid. 2000. aastate algusest on tema hoole all ka Holstre naiste kangakudumise ring. Kui on vaja kangastelgi üles panna ja tööks valmis sättida või nõu anda, siis on Maie alati igal pool abiks olnud, seda nii rahvamajades, Paistu sotsiaalkeskuses kui ka inimeste kodudes.

Maie Teng pärjati 2007. aastal Viljandi maakonna käsitöömeistri tiitliga. Tema valmisstatud on rahvarõivad neljale Paistu valla rahvatantsurühmale.

Maie on noorusliku ja viitaalsena hoidnud tema töö ja rahvatantsu.

Maie kui käsitöömeistriit ja kunstnikku ilmestab ütle-

Käsitöömeister Maie Teng.
Foto: Piia Mänd

mine: „Kunstnik pole midagi ilma andeta ja anne pole midagi ilma tööta.“ Maie Tengil on olemas mõlemad, nii anne kui ka töökus.

Selliseid inimesi ei ole meie hulgas palju, mistõttu on eriline soov ja rõõm tänada Maie Tengi väga pikaajalise koostöö eest ja soovida talle elujõudu, tervist ja õnne!

Ene Saar,
Paistu piirkonna rahva nimel

20.-30. oktoobril tähistavad Viljandi valla raamatukogud üle-riigilisi raamatukogupäevi.

Sel puhul saab kõigis raamatukogudes 20.-28. oktoobrini osaleda valla raamatukogude teemalisel viktoriinil, mille võitjat autasustatakse 30. oktoobril Tarvastu raamatukogus XX maaraamatukoguhoidja päeval.

Tule vaata, mida põnevad veel raamatukogudes toimub!

Amandus Adamsoni kavandi järgi loodud Vabadussõja mälestussammas Viljandis.

Foto: Jaan Riet, Viljandi Muuseumi kogust.

Taastame Viljandimaa Vabadussõjas langenute mälestussamba!

Helir-Valdor Seeder,
Riigikogu aseesimees,
Viljandi Linnavolikogu esimees

Eesti Vabadussõjas kaotas elu üle 6500 Eesti kodaniku, kellest ligi 800 rahvaväelast olid seotud ajaloolise Viljandimaa ja kultuuriloolise Mulgimaaga. Omakandi hukkunud poegade meenutuseks kerkisid peaaegu kõikidesse kihelkondadesse monumendid. Kogu Viljandimaa langenute auks püstitati Viljandi Vabadusplatsile suursugune Viljandimaa vabadussõjas langenute mälestussammas.

Selle loojaks oli silmapaistev Eesti kujur professor Amandus Adamson. Samba avas suure rahvahulga osalusel 19. sep-

tembril 1926 riigivanem Jaan Teemant. Monument, mis oli Viljandimaa uhkuseks, purustati Nõukogude okupatsiooni- võimu käsilaste poolt vahetult pärast esimest massiküüditamist 1941. aasta suvel. Samba allesjäänud osa korrastati, kuid hävitati lõplikult võõrvõimu korraldusel 1949. aasta kevadel. Monumenti asukohta ehitati 1980. aastal kompartei maja, mis 2020. aastal lammutati.

Nüüd on avanenud võimalus taastada mälestussammas Vabaduse platsil algse kujul. Samba taastamise otsuse kinnitas Viljandi Linnavolikogu üsna üksmeelselt viimasel istungil 27. augustil 2020. Viljandimaa Vabadussõjas langenute mälestussammas on üks viimastest esimesel iseseisvusperioodil rajatud ligi 200 Vabadussõjas langenute pühendatud monumendist, mis senini taastamata.

Samba taastamine pole mitte

lihtsalt vaade minevikku, vaid ka teejuhis järgnevale põlvkondadele. See on ka sõnum potentsiaalsetele okupantidele, et meie sümbolite lõhkumine ja mälu hävitamine ei õnnestu, me taastame need alati.

Kutsun kõiki viljandimaalasi ja siit pärit inimesi, ettevõtjaid ja organisatsioone osalema mälestussamba taastamises, et taas püstitada ühisel jõul meie vabaduse eest elu andnud poegadele pühendatud monument. Taastame Viljandimaa Vabadussõjas langenute mälestussamba Eesti auks ja tuleviku pandiks! Alles pärast mälestussamba taastamist on Viljandi jälle vaba nõukogude aja taagast.

Samba taasrajamise annetusteks on avatud Viljandi linnavalitsuse konto SEB-pangas numbriga EE021010302005455005, selgitusse kirjutada: Viljandimaa Vabadussõja mälestussammas. Viitenumbrit ei ole.

Selgusid nutikamad mälumängijad

28. septembril lõppes V Viljandi valla mälumänguturniir, mis koosnes kuuest mängust.

Mäng liigub rahvamajast rahvamajja ja mälumängijad jõudsid sel hooajal külastada Ramsi ja Kärstna Vaba Aja Keskust ning Saarepeedi, Viiratsi, Täna-silma ja Paistu rahvamaja. Aitäh kõigile kultuuriasutustele, kes meile lahkelt oma ukseid avasid ja kena kohvilaua katsid.

Mängu alustas seitse võistkonda: Pärsti, Valla noored, Vald+Ex, Paistu, Crapus, Ramsi seeniorid ja Tarvastu karud. Viimati nimetatud võistkond puudus kahjuks kahest viimasest mängust ja kogus seega kokkuvõttes ka vähem punkte.

Kogu mängu võitis Pärsti võistkond ühepunktise vahega võistkonna Vald+Ex ees, kolmandale kohale tulid Paistu mälumängijad. Palju õnne võitjatele, kuigi kaotajaid selles mängus polegi, sest ikka leidub teadmisi, mida meelde jätta.

Küsimusi koostasid ja võist- lejade vastuseid hindasid Urve

Sellel aastal võitis Pärsti võistkond koosseisus Arvi Putnik, Arvo Nurm, Andrus Prinzmann, Einar Tuuksam ja Toomas Tamm. Foto: Piia Mänd

Mukk, Anneli Sims, Anne-Ly Ütsik, Sirje Pöder ja Kai Oidermaa. Aitäh kõigile, kes oma aega mängu kordaminekuse panustasid!

Mälumängu rahastab Viljandi vallavalitsus.

VI Viljandi valla mälumäng

algab 26. oktoobril ja esimene mäng toimub Uusna külamajas algusega kell 19.00. Oma soovist mängus osaleda anna teada 22. oktoobriks telefonil 5302 3135.

Piia Mänd,
mälumängu korraldaja ja Paistu rahvamaja juhataja

Fotod: Viljandi politseijaoskond

Koostöös loome turvalisust!

Sügisene pime aeg toob endaga kaasa sagenevad vargused eluruumidest ja kõrvalhoonetest. Enamik kuritegusid pannakse toime ette kavatsemata – võimaluse tekkides ja hetke ajel. Näiteks kui märgatakse valveta jäetud väärtuslikke asju või hoone avatud ukseid-aknaid.

Kurjategijate tabamine on politsei ülesanne, ent kuritegude ennetamisele saab kaasa aidata ka iga tavakodanik. Kuriteo ohvriks sattumise ohtu saab iga inimene ise vähendada, kui suurendab enda, oma vara ja kodu turvalisust. Kodust lahkudes tuleks kindlasti väärtuslikud asjad silma alt ära panna ning ukseid, aknaid sulgeda ja lukus-

tada. Võimalusel paigaldada hoonetele signalisatsioon ja valvakaamerad. Suli pelgab kõige enam uudishimulikke naabreid ja kurja koera, seega on võimalusi mitmeid, kuidas oma vara kaitsta. Nii tegutsedes abistab igaüks politseid ja jätab rohkem aega tegeleda raskete kuritegudega, mis omakorda aitab meie elukeskkonda muuta turvalisemaks.

Teinekord juhtub ka nii, et politsei on asjad enne üles leidnud, kui omanik kadumise üldse avastab. Siiani ei ole omanik meiega ühendust võtnud, mistõttu pöördume vallarahva poole selgitamiseks, kellele fotodel olevad tööriistad võiksid

kuuluda. Nii et hea peremees, mine vaata kuuri ja panipaika, kas mitte sinu tööriist pole meie kätte jõudnud! Varandus on leitud Kolga-Jaani lähistelt.

Infot fotodel olevate asjade kohta saab Viljandi valla piirkonnapolitseinikelt: Meelis Rink (515 5216) ning Alvar Pähkel (513 4015). Piirkonnapolitseinike kontaktid on leitavad ka aadressil: <https://www.politsei.ee/et/piirkonnapolitsei> ning Viljandi politseijaoskonna facebooki lehel <https://www.facebook.com/Viljandipolitseijaoskond>.

Alvar Pähkel ja **Meelis Rink**,
Viljandi valla
piirkonnapolitseinikud

Perekond Orase imekaunis roosipeenar Uusna külas.

Foto: Elo Talvoja

Heakorrakonkursi raames külastati 13 koduaeda

Sel suvel toimunud heakorrakonkursile „Kaunis Kodu“ esitati kokku 25 kandidaati, kellest konkursil nõustus osalema 13.

Eeltöö käigus küsiti kõikidelt koduomanikelt nõusolekuid konkursil osalemiseks. Paljud kandidaadid, soovides privaatsust, loobusid konkursil osalemast. Järele jäi 13 kodu, keda hindamiskomisjon 29. juunil külastas.

Külastatud kodud olid kõik

väga kaunid ja omapärase ning kandidaatide pingeritta seadmine oli väga keeruline ülesanne. Seega otsustas hindamiskomisjon teha vallavalitsusele ettepaneku tunnustada väljavalitud kodusid ühevääriliselt.

Üheväärilise tunnustuse saavad järgmised kaunid kodud: Sakala tn 54, Viiratsi alevik; Tee-
meisteri tee 1, Vana-Võidu küla; Aia tn 4, Uusna küla; Jüri-Aadu, Saareküla küla; Veski, Oiu küla;

Vana-Järve, Vardja küla.

Tunnustuse saajad saavad kutse Viljandi valla poolt korraldatavale Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud üritusele, kus neile antakse üle tänukiri, majamärk ja rahaline preemia.

Heakorrakonkursi „Kaunis Kodu“ galeriid saab näha Viljandi valla kodulehel www.viljandivald.ee

Liisa Kaasik,
keskkonnaspetsialist

TEATED

24. oktoobril kell 12 Eestimaa rahvamaja päev Viiratsi rahvamajas. Käsitöönäitus, kontsert, külaline, suupistelaud. Info tel 5342 9902.

24. oktoobril kell 11 Eestimaa rahvamaja päev Saarepeedi rahvamajas. Tasuta hommikukohv koogiga, kohtumine Heiki Raudlaga, rahvamuusikute ja –tantsijate proovid. Kell 17 rahvamuusikute ja –tantsijate esinemine. Info tel 523 4605. Tulge uudistama, kaema ja osa saama!

26. oktoobril kell 19 algab Uusna külamajas VI Viljandi valla mälumänguturniir. Oodatud on nii endised kui ka uued 5-liikmelised võistkonnad. Registreeru mängu 22. oktoobriks tel 5302 3135.

28. oktoobril kell 19 Paistu rahvamajas komöödiateatri etendus „Pimekohting“. Osades Marika Korolev ja Henrik Normann. Piletid eelmüügis (Piletilevi, Piletimaailm, 17/15 eurot) ja kohapeal.

5. novembril kell 17 isadepäeva tähistamine koos Saarepeedi Kooli-lasteaia ja rahvamajaga Saarepeedi rahvamajas. Külla tuleb ansambel Põhja-Tallinn. Info tel 523 4605.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Kodumasinade remont, varuosad. Tel 517 9771 või merton@hotmail.ee.

Tarvastu Jüri talu OÜ ostab ja rendib põllu- ja heinamaid Viljandi vallas. Korrektne rendimaksete tasuja! Tel 504 6625, e-post tarvastu.juri@gmail.com.

Kutseline korstnapühkija, töötan puhtalt, töödele akt. Tel 5689 0125.

Ostan nõukaaegseid õhumullidega tarbeklaasi vaase. Tel 5677 0569.

Remondiabi. Hind kokkuleppel. Tel 5627 6785.

Viljandimaa otsib esindusküla riiklikule aasta küla konkursile

12. oktoobrist 2. novembrini on võimalik esitada kandidaate Viljandimaa aasta küla 2020 tiitlile.

Tiitli omandav küla esindab 2021. aastal Viljandimaad üleriiklikul aasta küla konkursil, mille laureaat selgub juba jaanipäeva paiku.

Otsime küla, kes on oma tegevusega olnud viimasel kolmel aastal nähtav maakondlikul tasandil ja kelle tegevus on inspireerinud ka teisi kogukondi oma küla arendama. Kasuks tuleb hea koostöö omavalitsuse, teiste küladega, kohapealsete MTÜdega, ettevõtjatega jne.

Lisaks on oluline hea külasisene koosloome oma elu arendamisel ja näited koos tehtust, mille mõju on nähtav ja tuntav.

Konkursile saavad kandidaate esitada kõik soovijad ja selleks tuleb hiljemalt 2. novembriks kandidaadi kohta esitada elektrooniline ankeet, mis asub alates 12.10 Viljandimaa arenduskeskuse kodulehel <https://arenduskeskus.viljandimaa.ee/> Konkursi viivad läbi Ühendus Kodukant Viljandimaa, Viljandimaa Arenduskeskus, Mulgi vald, Viljandi vald ja Põhja-Sakala vald.

Lisainfo: Katrin Reimo, arendusspetsialist 435 0159
katrin.reimo@viljandivald.ee

VILJANDI VALLAVALITSUS TEATAB

Detailplaneeringu algatamisest Mustivere külas Vanausse katastriüksusel 62901:002:0126 Vallavalitsuse 09.09.2020 korralduse nr 2-3/848 alusel. Planeeringuala suurus on ligikaudu 2,9 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on maakasutuse otstarbe muutmine väikeelamu-
maaks ja selle ehitusõiguse määramine.

Matapera külas Piispa ja Eki detailplaneeringu kehtestamisest Viljandi Vallavalitsuse 16.09.2020 korralduse nr 866 alusel. Planeeringuala suurus on ligikaudu 3,6 ha. Detailplaneeringuga on määratud elamumaa kruntide ehitusõigus. Detailplaneeringu materjalidega saab tutvuda valla veebilehel.

MIS ON PILDIL?

Mis imeasi on sellel fotol? Saada vastus aadressile ajaleht@viljandivald.ee. Õigesti vastanute vahel loosime välja pimedateks tormiõhtuteks hädavajaliku akupanga. Ühtlasi palume teil saata fotosid huvitavatest, erilistest objektidest jmt meie vallas. Kelle foto ilmub lehes, saab samuti tänuks Viljandi valla sümboolikaga akupanga.

Foto: Alar Karu

24. OKTOOBR 2020

KELL 15.00

VILJANDI MAAKONNA RAHVAMUUSIKUTE JA KAPELLIDE PÄEV SAAREPEEDI RAHVAMAJAS

Ajakava:

15.00 Ühendorkestri proovid

16.00 Ühendorkester+rahvatantsijad proov

17.00 Esinemine - kapellid, rahvamuusikud,
rahvatantsijad

Info ja registreerimine peole
telefonil 523 4605

Sündmust toetavad:
Eesti Kultuurkapital
Viljandimaa ekspertgrupp
Viljandimaa Omavalitsuste Liit
Viljandi Vallavalitsus
Saarepeedi Rahvamaja

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.
Kinnistud võivad olla tehtud raie-
või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

STONE AND CRYSTAL

Pottsepatööd
Loodusehitus
Üldehitus
+372 5675 1468
www.stoneandcrystal.ee

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

17. november alates 10.00
TARVASTU
PÄEVAKESKUSES
Ette registreerimine
telefonil 5323 2454
* kuivasilmatest
* silmarõhu mõõtmine
* optilised päikeseprillid

Silmade kontroll 15€, prillistjale TASUTA!

Lindora laadale 28. oktoobril.
Buss väljub Viljandist.

Täpsem info:
www.maaelureisid.ee
või telefonil 5029006

Mälestame

AIME ARUSOO

22.07.1944 – 04.09.2020
Saarepeedi küla

VOLDEMAR PRANSEN

02.12.1947 – 05.09.2020
Sultsi küla

ROBERT SARAPSON

04.06.1952 – 08.09.2020
Pinska küla

MARE PAJU

02.09.1959 – 10.09.2020
Luiga küla

ANTS SOOTS

21.07.1929 – 11.09.2020
Kiini küla

MARIA JAANSON

14.11.1937 – 12.09.2020
Sultsi küla

GILDA PEEK

24.01.1928 – 14.09.2020
Koidu küla

KARL TUUL

22.09.1926 – 19.09.2020
Kolga-Jaani alevik

ELFRIEDE-MAGDALENE
OJA

02.10.1924 – 19.09.2020
Mustla alevik

JÜRI ABERMANN

13.03.1945 – 22.09.2020
Vardja küla

VLADIMIR KOPTEV

10.10.1947 – 26.09.2020
Tänassilma küla

MÄRT SAAR

11.11.1935 – 29.09.2020
Ülensi küla

ELMU KÄÄPA

12.07.1939 – 30.09.2020
Raudna küla

Õnnitleme sünnipäevalapsi!

HELMİ KURT	96. 17.11.1924	Tusti küla
AGATHE KINSIGO	94. 11.11.1926	Vana-Võidu küla
LINDA ARUMÄE	93. 30.11.1927	Vanavälja küla
MIHKEL VIIDIK	92. 02.11.1928	Metsla küla
ASTRA ALLIK	91. 09.11.1929	Saarepeedi küla
KALJO LOMP	28.11.1929	Odiste küla
MARIA FEODOROVA	90. 12.11.1930	Mustla alevik
ENDI SIREL	15.11.1930	Suislepa küla
VALJA ERM	21.11.1930	Saarepeedi küla
ELVI NURMEOTSA	85. 16.11.1935	Unametsa küla
MAIE HUBEL	18.11.1935	Vana-Võidu küla
AIRI LAIDVEE	30.11.1935	Viiratsi alevik
JAAN PARI	80. 01.11.1940	Kaavere küla
ENNO JAAME	10.11.1940	Taganurga küla
MARVE TIPP	14.11.1940	Tusti küla
REIN PERVE	24.11.1940	Kannuküla
AINO KALDVEE	24.11.1940	Pinska küla
VILLEM OTSLA	28.11.1940	Valma küla
AITA SAMARÜÜTEL	30.11.1940	Vana-Võidu küla

18. oktoobril kell 11-13.30 Viljandi- Pärimusmuusika Aidas

Soodne laomüük - Uued riided Soomest

Hooajariided:
välis- ja vabaaja-
sportlik riietus.
Hinnad taskukohased

Lastele,
naistele,
meestele.

Tere tulemast!

Hooajariided lastele ja täiskasvanutele

FB-s grupp
LAOMÜÜK -
uued riided
Soomest
(Valga-Tartumaa, Viljandi
Võru Põlva Läti)

KIRIKUTES

PAISTU
MAARJA KIRIKUS

Jumalateenistused 25. oktoobril ja 8. novembril kell 14. Samadel päevadel kell 12 jätkub püüpaevakooli seminar „Optimismi õpituba. Optimistlik selgitusstiil muretsevale eestlasele“. Saab veel liituda.

KOLGA-JAANI KIRIKUS

Jumalateenistused pühapäeviti kell 14.

TARVASTU
PEETRI KIRIKUS

Jumalateenistused pühapäeviti kell 11. 31. oktoobril kell 11 usu-puhastuspüha jumalateenistus.

HEINO PARSI NIMELINE ANIMAFESTIVAL

MTÜ TARVASTU KOOL KOOSTÖÖS MTÜ NUKUFILMI LASTESTUUDIAGA
KUTSUB OSALEMA RAHVUSVAHELISEL VII H. PARSI NIM ANIMAFESTIVALIL!

SEE AASTA ON SUUR SPORDIAASTA NING FESTIVALI TEEMAKS ON OLÜMPIADEVIIS

„CITIUS. ALTIUS. FORTIUS.“

FILMIDE ESITAMISE TÄHTAEG ON
30. OKTOOBER 2020

VAAATA LÄHEMALT: animafestival.ee

VILJANDI VALD

